

מעקב הומניטארי

השטח הפלסטיני הכבוש

אוקטובר 2006

גיליון מספר 6

נושאים מרכזיים

האלימות בשטחים הפלסטינים הכבושים גברה, במיוחד ברצועת עזה. באוקטובר 2006, 602 פלסטינים נהרגו ו-80 נפצעו בהתנגשויות שבין ישראלים לפלסטינים. מספר הנפגעים גבוה יותר באופן משמעותי בהשוואה למספר הנפגעים באותה תקופה אשתקד.

פצועים ישראלים	הרוגים ישראלים	פצועים פלסטינים			הרוגים פלסטינים			
		ילדים	נשים	גברים	ילדים	נשים	גברים	
379	38	108	15	879	28	2	144	ינ - אוק 2005
335	22	386	41	2,208	95	21	409	ינ - אוק 2006
- 12%	- 42%	+257%	+173%	+151%	+239%	+950%	+184%	המגמה

האלימות הפנימית בין פלסטינים גברה אף היא במשך שנה זו והיא משקפת את התדרדרות שלטון החוק והפרת הסדר מתחילת 2006. החלל שנוצר עקב חוסר תפקודם של מנגנוני הביטחון מגדיל את הסיכון שכנופיות חמושות ומיליציות פרטיות ימלאו את מקומם. מאז ינואר 2006, נהרגו 102 אזרחים פלסטינים במאבקים פנימיים ברשות הפלסטינית - גידול של יותר מ-800% בהשוואה לאותה תקופה ב-2005, כאשר 90 הרוגים היו תושבי רצועת עזה ו-12 מהגדה המערבית. עוד 660 אנשים נפצעו, גידול של 400% בהשוואה לאותה תקופה ב-2005, 29 מהם בגדה המערבית ו-331 ברצועת עזה.

למשבר הפיננסי והפוליטי ברשות היו השלכות הרסניות על האוכלוסייה הפלסטינית, במיוחד בגדה המערבית. נכון ליום 31 באוקטובר, כתוצאה מהשביתה הנמשכת של עובדי הרשות:

- חלה הפחתה משמעותית בשירותי הרפואה הציבוריים אשר חדלו לספק כמעט את כל השירותים השוטפים כגון חיסונים. עפ"י ההערכות של אירגון הצלב האדום הבינלאומי (ICRC) בתי החולים בגדה פועלים רק בהיקף של 20% מהקיבולת שלהם. רק שירותי חירום מצילי חיים כגון טיפול נמרץ וניתוחים קיסריים במקרי חירום, ממשיכים להיות מופעלים. מוסדות בריאות ומרפאות של ארגונים בלתי ממשלתיים ושירותי הבריאות הפרטיים אינם יכולים לתת מענה למספר כה גדול של פציינטים.
- במהלך חודש אוקטובר 2006 - 80% מן התלמידים בגדה המערבית, למעט (תלמידי י"ב) הלומדים למבחני הבגרות והכיתות הנמוכות, לא למדו כלל ובתי הספר היו למעשה סגורים.
- ירד מספר הדרכונים שנופקו או חודשו והדבר פוגע באפשרות היציאה לחו"ל, כולל עבור פציינטים המבקשים לצאת לחו"ל לצורך טיפולים רפואיים.

- אין חידוש רישיונות נהיגה וכלי רכב במועד והדבר גורם לביטולי ביטוחים. צה"ל דורש מן הפונים בבקשה לרישיון בתוך הגדה המערבית, ביטוח ורישיונות נהיגה ורכב המונפקים ע"י ממשרדי ממשלה פלסטיניים.
- אין רישומים סדירים של לידות ומיתות והדבר יוצר קשיים ובעיות בניסיון לאמוד את גודל האוכלוסייה.
- מפקד האוכלוסין הפלסטיני, שתוכנן להתבצע ב-2007, עלול להתגלות כמבצע מסובך ביותר, עקב העדר משאבים ובשל תפקודם הלקוי של שירותי משרד הפנים ומרשם האוכלוסין ברשות הפלסטינית (רש"פ).
- 49,000 תיקים ממתנים בבתי המשפט למתן פסקי דין הכרעה בעניינים.
- דוחות מצביעים על כך שבמצב הנוכחי, בו רשויות החוק והסדר אינן פועלות, יותר ויותר אנשים מסתמכים על מנהגים שבטיים מסורתיים או על חוקי השריעה בכדי לפתור מחלוקות וסכסוכים, דבר המחליש עוד יותר את מערכות אכיפת החוק הרשמיות.
- עקב המצור שהוטל על רצועת עזה, כוחות השוק הרגילים כשלו ונוצרה השענות הולכת וגוברת על סיוע חיצוני. סחורות פלסטיניות אינן יכולות לנוע אל מחוץ לרצועה והדבר יצר שיבושים קשים ביצוא סחורות פלסטיניות, מה שהביא לסגירת עסקים פלסטיניים או להעתקת מקומם.

הרקע

המצב ההומניטרי בגדה המערבית וברצועת עזה התדרדר במהירות ב-2006. הדבר נגרם כתוצאה מהמשבר הכספי אליו נקלעה הרש"פ אחרי עליית החמאס בבחירות לרשות המחוקקת הפלסטינית בינואר וכן בשל הגבלות הגישה והתנועה בתוך השטח הפלסטיני ואמצעים ביטחוניים אחרים שישראל נוקטת.

ההחמרה במצב הובילה את סוכנויות האו"ם וארגונים בלתי ממשלתיים אחרים שיזמו את הפניה המיוחדת לגיוס תרומות חירום ב-2006, ולהוציא דו"ח מעקב חודשי שיבחן את ההתפתחויות בהתאם למדדים הומניטריים בתחומים הבאים: בריאות, הגנה על אזרחים, תמיכה פסיכוסוציאלית והגנת הילד, חינוך, תזונה, חקלאות, מים, יצירת מקומות עבודה וסיוע כספי. דו"ח זה מורכב ממדדים הומניטריים הניתנים לכימות ומתצפיות שדה מאומתות. שתי שיטות אלה של איסוף נתונים מאפשרות הערכת מצב רחבה, המורכבת מהיבטים שונים. המדדים ההומניטריים מצביעים מדי חודש בחודשו על מגמות ושינויים. תצפיות השדה חשות את סימני המתח הראשוניים העלולים להוות סימן לשינוי כללי במצב בעתיד.

לפי אמנת ז'נבה הרביעית, ישראל - ככוח כובש - נושאת באחריות לרווחתה של האוכלוסייה הפלסטינית. בשנים האחרונות קבלו על עצמם תפקיד זה מדינות תורמות מהקהילה הבינלאומית והרשות הפלסטינית עצמה. ממשלת ישראל עדיין חייבת, לפי הסכם פריס (1994), להעביר תשלומי מע"מ ומכס שגבתה בשם הרש"פ שמגיעים לכדי 60 מיליון דולר בממוצע לחודש או שווה ערך של כ- 50% מתקציב הרש"פ. ממשלת ישראל עכבה העברת כספים אלה מאז הבחירות ברשות. הסכם פריס אושרר מחדש בעת חתימת ההבנות ב-15 בנובמבר 2005 בין ישראל לרש"פ בנוגע לחופש תנועה ונגישות (הסכם AMA).

הגופים המספקים מידע אודות המצב ההומניטרי לדוחות המעקב הם: הקרן האמריקאית למען הילד של האו"ם (UNICEF), סוכנות האו"ם לפיתוח (UNDP), הארגון לחינוך, מדע ותרבות של האו"ם (UNESCO), ארגון האו"ם למזון וחקלאות (FAO), המשרד לתיאום עניינים הומניטריים (OCHA), קרן האו"ם למען האוכלוסייה (UNFPA), סוכנות הסעד והתעסוקה לפליטים פלסטיניים של האו"ם (UNRWA), המתאם המיוחד מטעם האו"ם לתהליך השלום (UNSCO), OXFAM (בריטניה), הקבוצה הפלסטינית להידרולוגיה (PHG), ארגון המזון

(WFP), ארגון הבריאות העולמי (WHO) וצוותי הסיוע הפיננסי הזמני המיוחד של הקהילה האירופית (ה-TIM).

המשבר ברש"פ משפיע גם על היכולת להתחקות אחר המצב ההומניטארי בשטחים הכבושים. קשה יותר להשיג נתונים מן הרש"פ, במיוחד מן הלמ"ס הפלסטיני, ובשל כך נפגעת יכולתה של הקהילה ההומניטארית להעריך את הצרכים ולהיענות להם.

ניתוח המצב

סיכום המדדים ההומניטאריים

בשל המשבר המתמשך ברשות, לא כל המידע היה זמין למחברי דו"ח המעקב, במיוחד הנתונים ביחס למצב בגדה המערבית.

ביטחון וגישה

- שישים פלסטינים נהרגו בשטחי הרש"פ בחודש אוקטובר במסגרת העימות המתמשך עם ישראל, בהשוואה ל-31 בחודש ספטמבר. ¹ מספר הפלסטינים שנפצעו (180) ירד מעט מאז ספטמבר (196). שלושים וארבעה ישראלים נפצעו באוקטובר.
- חמישה מבין הפלסטינים שנהרגו במהלך אוקטובר היו ילדים, ועוד 24 ילדים נפצעו. **עד היום, 18% מהפלסטינים שנהרגו ב-2006 היו ילדים.**
- האלימות הפנימית בקרב הפלסטינים גברה עוד יותר. במהלך חודש אוקטובר נהרגו 32 פלסטינים ו-286 נפצעו (257 ברצועת עזה ו-29 בגדה המערבית) וזאת בהשוואה ל-13 הרוגים ו-73 פצועים בספטמבר.
- חלה עליה במספר הילדים (348) המוחזקים במעצר בישראל, בהשוואה לממוצע החודשי ב-2005.
- פועלים וסוחרים פלסטינים מרצועת עזה לא הורשו להיכנס לישראל מאז ה-12 במרץ. בגדה המערבית נאסר על פועלים וסוחרים בעלי רישיונות להיכנס לירושלים המזרחית ולישראל לצורכי עבודה במשך 12 יום באוקטובר (ו-3 ימים בספטמבר).
- מספר המכשולים הפיזיים המגבילים תנועת פלסטינים בגדה המערבית עלה מ-514 בספטמבר ל-534 באוקטובר ו-83 מהם היו מחסומים מאוישים.
- ארגונים הומניטאריים דווחו על 61 מקרים של תקריות גישה באוקטובר, תקריות שגרמו לבזבוז זמן השקול ל-203 שעות עבודה. מספר התקריות הגבוה ביותר ארע במחסומי המנהרות בדרום ירושלים, מקום בו בזבז 30% מן הזמן האבוד באוקטובר. במקום השני עם מספר גבוה של תקריות נמצא מחסום חווארה, מדרום לשכם.
- מאז ינואר אבדו בתקריות גישה 703 ימי עבודה, כמות השקולה לנפח עבודתם של 3 עובדים מהארגונים הבינלאומיים.

חינוך

- 90% מעובדי משרד החינוך וההשכלה הגבוהה בגדה המערבית – היו בשביתה באוקטובר.
- בספטמבר 2006, היו רשומים 1,180,000 תלמידים ב-1,824 ביי"ס ברש"פ וזו עליה של 41,000 בהשוואה לספטמבר 2005. אולם, מרבית השיעורים בביה"ס – בוטלו.
- יותר מ-44,000 נפש תלויים לפרנסתם במשרד לחינוך והשכלה גבוהה. 39,967 מועסקים בביה"ס של הרש"פ ו-4,090 בגני הילדים ברש"פ.

חקלאות ואספקת מזון

- לראשונה מאז תחילת האינתיפאדה השנייה, מחירם של מוצרי מזון שנבדקו עבור דו"ח המעקב ההומניטארי, עלה משמעותית ברצועת עזה (163 ₪ – \$36) לעומת הגדה המערבית (149 ₪ - \$33). מאז ספטמבר 2000 היו המחירים בגדה המערבית בדרך כלל גבוהים יותר לעומת הרצועה. ההפרש הנוכחי (ב-13 ₪ - \$3 - גבוה יותר בעזה לעומת הגדה) משקף את ההגבלות הקשות על תנועת סחורות מהרצועה ואליה שאוכף צה"ל ברצועת עזה.
- מחירו של שמן זית באוקטובר נמצא אף הוא גבוה יותר ברצועה (5.83 ₪) לעומת מחירו בגדה (5.56 ₪) וזאת בשל הקושי להשיגו בעזה ובעלויות הגבוהות של יבוא מוצרים מן הגדה.
- בחודש באוקטובר כל המוצרים היו זמינים ברצועת עזה, למעט אבקת חלב של Nido.
- הרשויות הישראליות הסירו באופן חלקי את האיסור על דיג ברצועת עזה ב-24 באוקטובר.² בהתאם להתחייבויות ברטיני, מותר עתה לפלסטינים לדוג במרחק של עד ששה מייל ימי מן החוף, למרות הגבלות שעדיין בתוקף עבור תושבי חאן-יונס ורפיח. תחום הדיג מגיע עד למרחק של 12 מיל ימי ודייגים מנסים תמיד להגיע לאזורים אלה בכדי לדוג דגים רבים ומשובחים יותר, תוך לקיחת סיכון אישי.
- תנובת הדיג באוקטובר 2006 הייתה קטנה יותר ב-24% מאשר באוקטובר 2005, דבר המשקף את ההשפעה המתמשכת של ההגבלות על הדיג.
- לפי מידע חלקי, בחודש אוקטובר נתפסו או נהרסו בגדה המערבית 2400 דונם אדמה ו-8500 דונם ברצועת עזה. 150 דונם חממות נהרסו בגדה המערבית ו-1300 ברצועת עזה.
- במהלך תקופה זו, 6660 דונם אדמה הושבו בגדה המערבית ו-5000 דונם ברצועת עזה. 250 דונם של אדמת חממות שוקמו בגדה המערבית ו-200 דונם ברצועת עזה.

תצפיות שדה

מתן שירותים/ יכולתם של נותני השירותים

היעדרויות ונהלי עבודה לקויים:

- שביתתם של כלל עובדי הרש"פ במחאה על אי תשלום משכורתיהם נמשכה בחודש אוקטובר בגדה המערבית. דפוסי השביתה של עובדי החינוך היו שונים מבי"ס אחד למשנהו. השביתה פסקה חלקית בבתי ספר בנפות חברון ובית לחם אחרי שמורים קבלו

- השביתה בבתי החולים הממשלתיים (של משרד הבריאות הפלסטיני) נמשכה בגדה המערבית באוקטובר. רק שירותי החירום תפקדו. לא ניתנו שירותי מיילדות.
- נוכחות צוותי בתי החולים הממשלתיים ברצועת עזה הייתה סדירה ודווח כי ביה"ח ליולדות תל-סולטאן נפתח מחדש באמצע אוקטובר.

תשלומי משכורות וקצבאות:

- באוקטובר קבלו 57,500 עובדי רש"פ בעלי הכנסה נמוכה ו-1,526 פנסיונרים, קצבה בסך 1500 ש"ח (\$333) דרך המנגנון הבינלאומי הזמני (TIM). קצבה בסך 1,500 ש"ח שולמה ל- 11,894 עובדי משרד הבריאות הפלסטיני לאחר שמאז אוגוסט 2006 קיבלו שלוש קצבאות בסך של 2000 ש"ח (\$555) כל אחת.
- מאז אוגוסט, העניק המנגנון הזמני הבינלאומי (TIM) קצבאות בסך כולל של 68 מיליון דולר אמריקאי ל-120,629 עובדי רשות, פנסיונרים ומקרים סוציאליים.
- לפי דו"ח של קרן המטבע הבינלאומי (IMF³), "עובדי המדינה של הרש"פ קבלו בממוצע תשלומים המקבילים ל-40% מהכנסתם הרגילה"⁴.

בריאות:

- לפי תוצאות בדיקה שערך ארגון הבריאות העולמי בחברון⁵, המספר החודשי של לידות תחת פיקוח רפואי נשאר יציב בין אוגוסט ואוקטובר. ואולם במספר הלידות שנרשמו בבתי החולים הציבוריים הממשלתיים חלה ירידה תלולה של 75% (מ- 600 ל- 150 לידות רשומות) ואילו בבתי החולים הפרטיים והבלתי ממשלתיים חלה עליה של 63% (מ-639 ל-1,044 לידות רשומות). באוקטובר 2006 חלה ירידה של 67% בתפוסה של בתי החולים הממשלתיים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד (אוקטובר 2005).
- קרוב ל-40% מהמרפאות הראשוניות העוסקות ברפואה מונעת שייכות לארגונים בלתי ממשלתיים או לגופים פרטיים ויש עליה בביקוש לשירותיהן. עם זאת, למרות המחיר הנמוך שהן גובות עבור טיפול (\$2.6), עלות זו מהווה נטל כספי עבור פציינטים רבים ומגבילה את זמינות השירות.
- עובדי המנהלה של בתי החולים השייכים לארגונים הבלתי ממשלתיים דיווחו כי ב-50% מן המקרים נשים יולדות לא חויבו בעלויות הלידה.
- בין יוני לאוקטובר 2006, חלה עליה של 61% במספר הפונים שאינם פליטים אשר קבלו שירותי רפואה במרכזי הבריאות של אונר"א. יתרה מזאת, מספר ההפניות הכולל לבית החולים של אונר"א בקלקיליה עלה ב-80% בין ינואר לספטמבר, בשל התווספות פונים שאינם פליטים.
- בין ינואר לספטמבר 2006 עלה מספרן של הנשים היולדות, שאינן פליטות, בבית החולים של אונר"א בקלקיליה ב-135%, לעומת אותה תקופה ב-2005. אונר"א גם סיפק חלק מן השירותים שבתי החולים הממשלתיים לא יכלו לספק, למשל, מתן שירותי רפואה מונעת לנשים הנשואות לגברים שאינם פליטים.

דלק, חשמל ומים:

- אספקת החשמל ברצועת עזה שופרה הודות למאמץ משולב ישראלי, מצרי ופלסטיני לאספקת זרם חשמל שימלא את החסר שנוצר בעיקבות הנזק שנגרם לתחנת הכוח בעזה בידי כוחות צה"ל.
- באוקטובר, סיפק ה-TIM 433,556 ליטר דלק בעלות של \$352,626 לצרכי בריאות, מים, מתקני טיפול בפסולת ובשפכים ולחברת החשמל GEDCO.
- הבנק העולמי שימש כמתאם במפגש שנערך בין רשות המים הפלסטינית (PWA) לבין נציגי צה"ל ביום חמישי ה-26 באוקטובר, בנושא מתקן טיהור המים בבית-לאהיה. לדברי צה"ל והבנק העולמי, הושג הסכם לחידוש העבודות במתקן החדש, ממזרח לג'באליה. הסכם חדש זה מבוסס על הסכם בן שנתיים שקובע כי: 1. רשות המים תקפיד על מיקום מתקניה במרחק של 300 מטר מגדר הגבול. 2. האתר צריך להיות מואר ומגודר. 3. רשות המים תספק לשלטונות הישראליים פרטים על הפועלים המועסקים על ידה במתקן. רשות המים הפלסטינית הודיעה כי הקבלן יתחיל בעבודות בקרוב.

התנאים הסוציו-אקונומיים:

- מסיק הזיתים החל בסוף אוקטובר ושנת 2006 צפויה להיות שנה טובה מאוד. רוב השערים החקלאיים שבגדר היו פתוחים בזמן המסיק, אך חלקם לא פעלו באופן סדיר וכמתוכנן.
- סיטונאים ברצועת עזה נוטלים על עצמם סיכון בשמירה על מלאי סחורות, למרות הצפי לתזרים חלש של מזומנים. הספקים של הסיטונאים מבטיחים להם תקופות אשראי קצרות יותר מאשר אלו שהם מציעים ללקוחות שלהם.
- דווח כי יותר ממחצית התלמידים בבית הספר של אונר"א בכפר אל וולג'ה לא יכלו להרשות לעצמם קניית תלבושת אחידה חדשה.
- תופעות כמו גניבת מכוניות ופשעים אחרים הפכו נפוצים מאוד, במיוחד בעיר שכם, בשל ההגבלות על חופש תנועה, עוני גואה ומחסור בעבודה.
- אנשים הולכים פחות לחתונות ולאירועים חברתיים אחרים בכדי להימנע מהוצאות לא נחוצות, כמו מתנות למשל.
- ועדת הזכאת⁶ בעיר חברון דווחה על עליה במספר הבקשות לסיוע. עובדי הרש"פ שנהגו לבקש עזרה כספית עבור ילדיהם הלומדים באוניברסיטה במשרדו של המושל, פונים עתה לוועד הזכאת ומוסדות צדקה איסלאמיים אחרים בבקשה לסיוע.

ביטחון וגישה:

- ההגבלה על יציאתם של גברים פלסטינים בגילאים 18-25 מהעיר שכם דרך המחסומים חווארה, בית איבא ועוורתא לעבר דרום הגדה המערבית דרך מחסום זעתרה (תפוח) נותרה בעינה בחודש אוקטובר.
- דווח על עיכובים גדולים במחסום עטארה בנפת רמאללה, שמהווה כעת את אפשרות הכניסה היחידה של פלסטינים מן הגדה המערבית אל רמאללה. גם במחסום תיאסיר שבעמק הירדן ארעו עיכובים רבים.

- מאמינים שרצו להגיע בתקופת הרמדאן מן הגדה המערבית אל מזרח ירושלים, היו כפופים להגבלות חמורות על תנועתם. גברים בני פחות מ-45 ונשים בנות פחות מ-40 – אפילו אם מחזיקים ברישיונות כניסה ברי תוקף – לא הורשו להיכנס לירושלים. למרות שכללי הגישה הרשמיים נקבעו ע"י המשרד לתיאום וקישור, הרי שבפועל, מפקד כל מחסום היה אחראי בנפרד על ההחלטה לאשר או למנוע מעבר.
- **יכולתם של הארגונים הבלתי ממשלתיים ושל סוכנויות האו"ם למלא אחר הדרישה הגוברת לסיוע:**
- בדואים, המבקשים נדבות או סיוע כספי ניגשים תכופות לעמדות רפואה ניידות של אונר"א.
- במהלך חמשת החודשים האחרונים (יוני-אוקטובר), דיווחו 9,000 משפחות של עובדי הרשות הפלסטינית כי קבלו סיוע חירום של מזון מטעם אונר"א בגדה המערבית, מרביתם בנפת שכם.
- בדרום הגדה המערבית, תלמידים שהיו בעבר רשומים בבי"ס של הרש"פ ובבי"ס פרטיים, בקשו שוב ושוב להתקבל בבתי הספר של אונר"א (כי לא היה ביכולתם לשלם דמי לימוד). הסוכנות יכולה לקבל רק בודדים מהם, זאת בשל המספר הגבוה של תלמידים אשר כבר רשום בבתי ספר אלה.
- יוניצ"ף (קרן האו"ם למען הילד) יחד עם היחידה לקידום זכויות הילד במשרד התכנון ושותפות אחרות כמו המשרד לענייני חברה, עובדים לקראת מתווה של מערכת פיקוח מקיפה על זכויות הילד ברשות הפלסטינית. התהליך התחיל במחלקה להגנת הילד. הפרוייקט, שתוכנן במקור להתחיל ב-2006, התעכב בגלל המשבר הנוכחי ולפיכך ימשך גם ב-2007.

הערות:

- ¹ נפגעים הקשורים ישירות לעימות ברשות הפלסטינית ובישראל בכל הנסיבות למעט מקרים עליהם אין הסכמה או שהם תוצאה של קונפליקטים פנימיים או עקיפים.
- ² לפי הסכם אוסלו, דייגי רצועת עזה רשאים לדוג עד 20 מיל ימי מן החוף.
- ³ קרן המטבע הבינלאומית, הגדה המערבית ורצועת עזה, התפתחויות פיננסיות אחרונות, אוקטובר 2006.
- ⁴ ערך זה כולל את התרומה של ה-TIM.
- ⁵ sentinel indicators in the west bank, reference period 1-31 October 2006, deliveries in Hebron, WHO
- ⁶ עזאכאת הוא השלישי בחמשת עמודי האיסלאם. זאכאת פירושו הפרשת סכום קבוע מהונו של הפרט לטובת "העני והנוקד, אלו שליכם דואב ויש צורך לנחמם, עבדים, בעלי חוב, ההולכים בדרכי האל והנוודים בחברה". תשלומי הזכאת הם חובה עבור מוסלמים. בשימוש העכשווי מדובר בהיטל של 2.5% על מרבית דברי הערך ועל החסכונות במהלך שנת ירח אחת.

את מלוא הנתונים ניתן למצוא בטבלאות מפורטות לנוסח האנגלי המלא – http://www.ochaopt.org/documents/oPt_Humanitarian_Monitor_September06.pdf

דוח"ות נוספים על המצב ההומניטארי בשטחים הכבושים ניתן למצוא באתר OCHA

www.ochaopt.org

לקבלת מידע ופרטים נוספים ניתן לפנות ליהודית הראל, משרדי OCHA harel@un.org
